

Forskningsplan
for
Danmarks Kunstbibliotek
2005 - 2010

Indholdsfortegnelse

Historisk tilbageblik.....	2
Forskningsstrategi	2
Forskningsressourcer.....	2
Forskningsplan 2005-10.....	3
I. FORSKNINGSBASEREDE REGISTRERINGSPROJEKTER	3
I.1. Den kunsthistoriske nationalbibliografi.....	3
I.2. Kunstner-signaturindex.....	4
II. SAMLINGSHISTORISKE PROJEKTER	4
II.1 Nicolai Abildgaards bogsamling.	5
II.2. Havearkitekturens boghistorie.	5
II.3 Statens Kunsthistoriske Fotografisamling. En historisk oversigt og arkivnøgle.....	6
II.4. Arkitekturhistorisk projekt	6
III. TVÆRINSTITUTIONELLE FORSKNINGSPROJEKTER.....	6
III.1 Fotografhistorisk ph.d. projekt	6
III.2 Udstilling om arkitekten Kaare Klint	7
IV. INDIVIDUEL FORSKNING.....	7
Direktør, dr.phil. & ph.d. Patrick Kragelund (PK).....	8
Seniorforsker, mag. art. Alena Marchwinski	10
Seniorforsker, mag. art. Claus M. Smidt (CMS)	11
Ph.d.–stipendiat, cand. mag. Simon Ostenfeld Pedersen	12
Ph.d–stipendiat, cand.scient. bibl. Mikkel Christoffersen	14
V. GÆSTE-MEDARBEJDERES PROJEKTER (2005-2010).....	15
V.1 Tidligere forskningsbibliotekar og souschef, mag. art Emma Salling	15
V.2 Mag. art. Karin Kryger (KK).....	17
V.3 Arkitekt MAA Gorm Harkær.....	18
V.4 Fil. lic. Marjatta Nielsen (MN)	19
V.5 Universitetslektor mag. art. Hannemarie Ragn Jensen	21

Historisk tilbageblik

Danmarks Kunstbibliotek har siden midten af 1800-tallet været et vigtigt center for dansk kunsthistorisk forskning. Institutionens ansatte har på en række områder været pionerer. Udviklingen af den nationale kunsthistorie som akademisk disciplin er nøje sammenknyttet med Bibliotekets historie. En lang række vigtige kunstnermonografier har deres udgangspunkt i samlingerne; Weilbachs Kunstnerleksikon påbegyndtes her, det samme gælder standardværker om dansk kunsthistorisk bibliografi. En række af dansk kunsthistories mest markante skikkelser såsom Just Matthias Thiele, Philip Weilbach, Julius Lange, Peter Johansen, Viggo Thorlacius-Ussing, Knud Millech, Henrik Bramsen og Hakon Lund har været ansatte ved eller ledet institutionen. Med oprettelsen af Samlingen af Arkitekturtegninger (1846), Billedarkivet (1919), med modtagelsen af Weilbachs Arkiv og sidst (2006) med fusionen med biblioteket på Statens Museum for Kunst er fire centrale studiesamlinger knyttet til Biblioteket.

Forskningsstrategi

Det er Danmarks Kunstbiblioteks opgave at samle, bevare, registrere og formidle viden om arkitektur, billedkunst og kunsthistorie; som nationalt hovedfagbibliotek har Danmarks Kunstbibliotek en særlig forpligtigelse med hensyn til dansk arkitektur og billedkunst.

Det er forskningsplanens mål at bidrage til at fastholde og styrke Danmarks Kunstbiblioteks forskningsmæssige profil, til støtte for samlingsopbygningen og til gavn for institutionens målgrupper. Planen fastholder en nøje sammenhæng mellem institutionens forskning og dens daglige virke. Kvaliteten af det, der tilbydes lånere og besøgende, er nøje forbundet med kvaliteten af den forskning, der udføres i tilknytning til institutionen. Et forskningsbiblioteks registrering og formidling kan sidestilles med museernes registranter og kataloger. Her fremlægges resultaterne af en koordineret og videnskabeligt baseret indsats med hensyn til vedligehold, udbygning og registrering af institutionens samlinger.

Forskningsressourcer

Til Danmarks Kunstbibliotek er der i 2006 tilknyttet 2 fuldtidsansatte seniorforskere; (= 1/2 forskningsårsværk); hertil kommer den forskningstid, direktøren kan afse. Sidst, men ikke mindst har DKB to videnskabelige medarbejdere (1-1/2 årsværk). De er uden egen forskningstid, men indgår sammen med andre medarbejdere i institutionsprojekter.

Sammen med Aarhus Universitet og Danmarks Biblioteksskole og med støtte i midler fra Kulturministeriets Forskningsfond har DKB sluttelig to ph.d. studerende tilknyttet. Cand.mag. Simon Pedersen (ansat 2004-07) arbejder på et projekt om dansk museumsbyggeri fra Bindsbøll til Zaha Hadid og cand. scient. bibl. Mikkel Christoffersen (ansat 1/8 2005-08) arbejder på et projekt om beskrivelse og tilgængeliggørelse af visuelle ressourcer i kulturarvsinstitutioner

Vejledningen er delt mellem Danmarks Kunstbibliotek, Aarhus Universitet og Danmarks Biblioteksskole.

Forskningsplan 2005-10

Planen har fem hovedafsnit:

- forskningsbaserede registreringsprojekter
- samlingshistoriske projekter
- tværinstitutionelle projekter
- medarbejdernes individuelle projekter
- gæstemedarbejderes projekter.

Planen rækker langt ud over, hvad der kan indfries alene med ca. $\frac{3}{4}$ årsværk. På en række punkter forudsætter planen derfor, at der i projektperioden 2005-10 bevilges eller skaffes ekstra midler til hele eller delvise frikøb af medarbejdere og tilkøb udefra.

I. FORSKNINGSBASEREDE REGISTRERINGSPROJEKTER

Følgende to projekter, der bygger på et samarbejde mellem DKBs bibliotekarer, forskere og videnskabeligt ansatte, har som hovedsigte at forbedre og udvide adgangen til data, registranter og litteratur for forskere, uddannelsessøgende og institutioner i hele landet.

I.1. Den kunsthistoriske nationalbibliografi

Fagbibliografier er redskaber af afgørende betydning for forskning og formidling. Deres kvalitet stiller store faglige krav til indsamling og redigering. I samarbejde med de bibliotekariske instanser kræves der her såvel faglige skøn som fortrolighed med emnerne og deres historie.

For et lille sprog- og kulturområde som det danske er der tale om en vigtig statslig opgave, som kun kan forventes udført i Danmark. Opgaven er af stor betydning for den videre udvikling af et dansk virtuelt kunstbibliotek.

Danmarks Kunstbibliotek er ansvarlig for de nationale bidrag til to kunsthistoriske fagbibliografier:

Danmarks Kunstbibliotek udarbejder for det første den kunst- og arkitekturhistoriske nationalbibliografi, Bibliografi over Dansk Kunst (BDK), som dækker litteratur på dansk og udenlandsk om dansk arkitektur og billedkunst samt kunsthåndværk og -industri. Bibliografien er online søgbar på adressen www.kunstab.dk. I årene mellem 2001 – 2004 er den med støtte fra Danmarks Elektroniske Forskningsbibliotek blevet udvidet til at omfatte alle henvisninger i den klassiske fagbibliografi, Merete Bodelsen og Aage Marcus, *Dansk kunsthistorisk Bibliografi* (Kbh. 1935) + de henvisninger, der af biblioteket er registreret på sedler samt i en lokal database vedr. litteratur udgivet mellem 1935 og 2000. Bibliografien opdateres løbende.

Danmarks Kunstbibliotek udarbejder for det andet de danske bidrag til den internationale kunsthistoriske bibliografi, *Bibliography of the History of Art* (BHA), hvortil der årligt indberettes omkring 350 poster med engelske abstracts. Disse bidrag sikrer, at resultaterne af dansk-publicerede bidrag til arkitektur- og kunsthistorien bliver gjort synlige for den internationale forskning

I begge tilfælde skal det understreges, at indsatsen bygger på et samarbejde mellem Danmarks Kunstbiblioteks fagreferenter og den ansvarlige videnskabelige medarbejder.

I projektperioden vil Danmarks Kunstbiblioteks forskere indgå i planlægningen af en revision og supplerung af BDK, der bl.a. involverer en kritisk og kompletterende gennemgang af skriftrækker og tidsskrifter, som ikke tidligere er blevet excerperet.

I.2. Kunstner-signaturindex

Projektet sigter på at opbygge en søgbar online-registrant over signaturer af danske billed-kunstnere. Det bygger på en stor, allerede eksisterende samling af aftegninger, som det planlægges at digitalisere, så det bliver muligt at søge på både kunstnernavne og på de initialer, som kunstnersignaturer ofte er forkortet til. Herudover planlægges det at supplere med nogle få oplysninger om kunstnerne samt en afbildning af signaturerne. Der er anlagt et kunstnerbegreb, som er bredere end det, der benyttes i Weilbachs kunstnerleksikon, således at også illustratører og designere bliver omfattet.

Projektet har været forsinket på grund af uforudsete ophavsretslige problemer, som nu synes løst.

Det er Danmarks Kunstbiblioteks erfaring, at et sådant virtuelt opslagsværk vil imødekomme et stort behov, såvel hos museer og andre professionelle som hos almindelige brugere.

II. SAMLINGSHISTORISKE PROJEKTER

Danmarks Kunstbibliotek er landets tredje ældste offentlige forskningsbibliotek. Dets accession begyndte i 1754 og dets vækst var indtil midten af 1800-tallet nøje knyttet til udviklingen af kunstner- og arkitektuddannelsen på Det kgl. Danske Kunstakademi. Med etableringen af et nationalt museumsvesen og med oprettelsen af kunsthistorie som universitetsfag fik Biblioteket nye bruger-grupper, hvilket afspejles i accession og samlingsopbygning.

Nærværende forskningsplan sætter med *to boghistoriske projekter* (jfr. afsnit II.1 og 2) fokus på to af bogsamlingens historisk mest markante afsnit.

Udover bogsamlingen er bibliotekets kunsthistoriske fotografisamling af særlig betydning. Den er landets ældste og største billedsamling af sin art. I nærværende forskningsplan sætter *to fotografihistoriske projekter* (jfr. afsnit II.3 og III.1) fokus på denne særlige vidensressource.

Bibliotekets historiske tilknytning til Kunstakademiet resulterer i opbygningen af en stor kunstsamling, som nominelt tilhører Akademiraadet, men som Danmarks Kunstbibliotek fra gammel tid har det registreringsmæssige ansvar for. Nærværende forskningsplan fokuserer med projektet ”Det kgl. Danske Kunstakademis kunstsamling 1754-1857” (jfr. afsnit V.1) på at tilvejebringe på at tilvejebringe et raisonneret katalog over denne kunsthistorisk vigtige samling.

Sluttelig indeholder Bibliotekets samling af arkitekturtegninger materialer af stor kunst- og arkitekturhistorisk betydning. I nærværende forskningsplan er der to projekter, der fokuserer på *kunsthistoriske* dele af denne samling, nemlig projekterne om

”Wiedewelts Romerske tegninger” (jfr. afsnit V.4) og

”J.L.Lunds kalker efter fresker fra tidlig italiensk renaissance” (jfr. afsnit V.6)

Meget af den forskning, der udføres af bibliotekets arkitekturhistoriske seniorforsker, tager sit udgangspunkt i selve samlingen (jfr. afsnit III under Claus M. Smidt). Herudover er der i

nærværende forskningsplan to projekter, der har særligt *arkitekturhistorisk* fokus, nemlig projektet om Kaare Klint (jfr. afsnit V.3) og et planlagt projekt om Kronborgs restaureringshistorie belyst ved et righoldigt, hidtil uudnyttet materiale i samlingen (jfr. II.4).

II.1 Nicolai Abildgaards bogsamling.

Online registrant med titlen "A Painter's Library 1774-1809".

Boghistorisk online-katalog i samarbejde med

- Den kgl. Mønt- og Medaillesamling, Nationalmuseet,
- Boghistorisk afdeling, Det kgl. Bibliotek,
- Kobberstiksamlingen, Statens Museum for Kunst.

Der kan på dette område bygges videre på foreliggende undersøgelser over en af den tidlige samplings væsentligste bestanddele, nemlig maleren Nicolai Abildgaards bogsamling, som blev indlemmet i Biblioteket i 1810. Denne anskaffelse, der lagde grunden til bibliotekets nordiske forrangsstilling inden for kunstområdet, førte til oprettelsen af en fast bibliotekarstilling ved Kunstakademiet og er i så henseende bibliotekets egentlige grundlæggelsesdato.

En online registrant over samlingen, med titlen "A Painter's Library 1774-1809" og med introduktion og oversigt over bøgernes senere skæbne vil som en markering af Abildgaards 200-års dødsdag blive lanceret i 2009. Årsmarkeringen vil endvidere blive markeret med udstillinger i Paris, Hamborg og København. I denne sammenhæng vil registranten derfor kunne påregne sig en særlig, også international interesse.

De dele af samlingen, der i 1800-tallet blev udskilt og befinder sig i andre statslige samlinger (Den kgl. Mønt- og Medaillesamling, Det Kgl. Bibliotek, Kobberstiksamlingen, Statens Museum for Kunst) vil indgå i registranten med oplysning om nuværende opholdssted. Omvendt vil værker, der siden er gået tabt, også indgå i registranten.

Online katalogen forsynes med en indledning om malerens og samlingens betydning som et af de i Europa bedst bevarede 1700-tals kunstbiblioteker. Til online-katalogen knyttes et billedgalleri, der illustrerer samlingens betydning som visuel inspirationskilde.

I forbindelse med projektet vil Patrick Kragelund skrive en bibliotekshistorisk undersøgelse om "Ejermærker, bogbind og associationseksemplarer i Danmarks Kunstbiblioteks ældre samling". Til publikation f.eks. i *Fund og Forskning*.

II.2. Havearkitekturens boghistorie.

Havearkitekten Gudmund Nyeland Brandt (1878-1945) er en central skikkelse i den danske arkitekturhistorie. Til inspiration for sit arbejde opbyggede Brandt en betydelig havehistorisk bogsamling, som i 2004 blev skænket til Danmarks Kunstbibliotek af Kunstakademiets Arkitektskoles Bibliotek, som vil blive registreret, så den gjort nu er færdigregistreret, så den kan søges som en separat, boghistorisk enhed. I lighed med Abildgaard-samlingen forsynes online-katalogen over J.G. Brandts samling med en indledning om Brandt som bogsamler samt en introduktion til samlingens væsentligste skatte.

II.3 Statens Kunsthistoriske Fotografisamling. En historisk oversigt og arkivnøgle.

I nærværende forskningsplan er Danmarks Kunstbiblioteks fotografisamling et særligt indsatsområde (jfr. om ph.d.-projekt under III.1).

Herudover vil der internt blive søgt igangsat et projekt, der med repræsentative punktnedslag skal undersøge opbygningen og brugen af Danmarks Kunstbiblioteks gamle og righoldige kunsthistoriske fotografisamlinger både i en didaktisk, billedskabende og forskningsmæssig sammenhæng. Perioden, der fokuseres på, rækker fra ca. 1850 (de tidligst dokumenterede indkøb er fra 1854) til ca. 1950.

Projektet sigter på at etablere et første samlet overblik over arkivalier, registranter og protokoller af relevans for forståelsen af denne i Danmark enestående samling. Resultatet vil dels blive publiceret i bibliotekets web, dels i en selvstændig publikation.

II.4. Arkitekturhistorisk projekt

Der søges eksterne midler til at tilknytte mag. art. Mette Bligaard til gennemførelsen af et projekt om Kronborg Slots restaureringshistorie. Projektet bygger på et stort sæt hidtil upåagtede opmålinger af slottet fra 1800-tallet. Der sigtes på en publikation, der i forlængelse af Mette Bligaards værk om restaureringen af Frederiksborg Slot (udkommer 2008) vil kaste nyt lys over et hovedmonument i den danske renæssance.

III. TVÆRINSTITUTIONELLE FORSKNINGSPROJEKTER

III.1 Fotografhistorisk ph.d. projekt

Under forskningsplanen og under henvisning til det interne projekt beskrevet i II.3 søges der i efteråret 2007 om støtte til igangsættelsen af et 3 årigt ph.d. projekt (2008-2010) i samarbejde med

Institut for Æstetiske Fag / Akademiet for Æstetikfaglig Forskeruddannelse, Aarhus Universitet

Med udgangspunkt i de to institutioners særlige kombination af empirisk og teoretisk/historisk kompetence planlægges det at iværksætte et projekt, der skal formuleres inden for rammerne af følgende forskningsmæssige indsatsområde:

Visuelle kulturarvsproblematikker, billedmedier og billedarkiver

De meget aktuelle problemstillinger vedr. forvaltning og tilgængelighed af kulturarven ønskes teoretisk og historisk belyst i dialog med en eller flere kulturministerielle billedsamlinger. Projektet skal belyse, hvordan fremkomsten af nye billedteknologier (fx fotografiets fremkomst i 1800-tallet) og nye arkivariske praksisser (fx opkomsten af offentligt tilgængelige billedsamlinger) har fungeret som vidensressource i Danmark siden ca. 1800 og hvordan nye billedmedier og arkivpraksisser samtidig influerer på og ændrer selve vidensbegrebet, kulturarvsforståelsen og den kulturelle offentlighed, sådan som fx fotografiet i 1800-tallet og digitale medier i vore dage er eksempler på. Foruden Danmarks Kunstbibliotek, der rummer landets ældste fotosamling (grundlagt 1854), vil projektet med fordel kunne gennemføres i dialog med institutioner såsom:

- Nationalmuseet
- Det Kgl. Bibliotek
- Statsbiblioteket
- Kunstindustrimuseet

Institutionerne lægger vægt på, at ansøgere til stipendiet formulerer et selvstændigt projekt inden for rammerne af ovenstående.

Med projektet ønsker institutionerne at fortsætte det forskningssamarbejde, de to institutioner med stort udbytte har haft igennem perioden 2004-2007 i kraft af Simon Pedersens samfinansierede stipendium. Vi mener således både at være godt rustet til og fagligt velkvalificerede til at huse projektet, der alt efter ansøgernes interesser vil kunne formuleres med hovedvægten på kunsthistoriske, æstetikteoretiske, medieteoretiske, museologiske eller offentlighedsteoretiske vinkler og metoder, som alle ligger inden for de to institutioners fælles faglige kompetenceområde.

III.2 Udstilling om arkitekten Kaare Klint

Danmarks Kunstbiblioteks samling af Arkitekturtegninger planlægger sammen med Kunstindustrimuseet en udstilling om arkitekten Kaare Klint (1888-1954). Udstillingen er berammet til år 2008.

Kaare Klint har blandt meget andet forestået ombygningen af Frederiks Hospital i Bredgade til det nuværende Kunstindustrimuseum - og skabte dermed en af landet mest markante museumsbygninger. Samlingen af Arkitekturtegninger har en meget righoldig beholdning af Klints skitser, der hermed vil kunne blive udstillet for første gang.

IV. INDIVIDUEL FORSKNING

Med hensyn til vægtningen mellem fælles og individuel forskning er det til DKBs fordel, at de ansattes individuelle forskning spænder fra antikken til nutidskunsten. Gennem metodisk og faglig spredning sikres en ligelig kompetence fordeling i samlingsopbygningen. Den individuelle forskningstid fastholder de ansattes direkte tilknytning til centrale dele af de faglige miljøer, som Danmarks Kunstbibliotek betjener.

Direktør, dr.phil. & ph.d. Patrick Kragelund (PK)

PK arbejder sideløbende med tre projekter:

1. En række samlingshistoriske undersøgelser, der sigter på publikationen af materialer af relevans for forståelsen af kunstværker i Statens Museum for Kunst, Glyptoteket og Frederiksborgmuseet: han har i denne sammenhæng afsluttet eller er ved at afslutte undersøgelserne:

“A Dedication to Silvanus (CIL VI.36827) in the Ny Carlsberg Glyptotek”, *Classica et Mediaevalia* 56 (2005) 211-224 – peer-reviewed.

“The Latin Inscriptions in the Ny Carlsberg Glyptotek: Old Provenances, New Readings”, *Analecta Romana Instituti Danici* 31 (2005) 38-58.

“Livy, the Savelli and a Domitian/Nerva in the Ny Carlsberg Glyptotek”, *Journal of the History of Collections* (Oxford 2006) 1-7 - peer-reviewed.

“Olympens guder. Hans van Steenwinckels udsmykning af Marmorgalleriet”, Steffen Heiberg (ed.), *Christian 4s Frederiksborg* (Kbh. 2006) 43-62.

PK har endvidere afsluttet en samlingshistorisk undersøgelse om et maleri af Abildgaard (afsnit 3) og arbejder på en ditto om

”The Mocenigo, the Medici and General Schulenburg. The painted Fasti in the Palazzo Mocenigo di San Stae in Venice” (med materiale om Frederik IV i Venedig).

2. PK arbejder videre med undersøgelser i sammenhængen mellem antikkens historiske drama og Renæssancens tragedier.

I den sammenhæng har han publiceret eller står for at publicere flg. delundersøgelser:

“History, Sex and Scenography in the Octavia”, *Symbolae Osloenses* 80 (2006) 68-114. - peer-reviewed.

“Palladio, Trissino and Sofonisba in Villa Caldogno at Vicenza”, *Analecta Romana Instituti Danici* 32 (2006) 139-154.

“Senecan Tragedy - Back on Stage ?” (publication 31); to be included in: J. Fitch (ed.), *Seneca - Oxford Readings in Classical Studies* (Oxford 2008) – peer-reviewed.

“Octavia and Renaissance Tragedy, from Trissino to Shakespeare” (antaget til publikation i *Classica et Mediaevalia* 59 (2008) - peer-reviewed.

“Agrippina’s Revenge” til en antologi red. af Mette Moltesen med titlen *Agrippina, the Mother of Nero – History and Afterlife* (Ny Carlsberg Glyptotek 2007), som udkommer i forbindelse med en udstilling i Kbh. og Rom.

Slutmålet for disse og tidligere undersøgelser er en engelsksproget monografi med titlen *Roman*

Historical Drama, from Antiquity to the Renaissance.

3. Sluttelig har PK genoptaget sine studier i Nicolai Abildgaard og i den sammenhæng afsluttet en række undersøgelser, der er publiceret eller publiceres separat:

“Kongemagt, helstat og oplysning” i: M. Thaulow et al. (ed.), *Kongerækken i kunsten* (Kbh. 2007) 30-40.

”The Bajocco in Copenhagen – by Juel, Fragonard, Vincent or Abildgaard ?” publiceres i *SMK Artjournal* 2007

”Fra Abildgaards værksted. En genopdaget rumudsmykning af Tiarko Meyer Cramer”, *Meddelelser fra Thorvaldsens Museum* 2008

”Abildgaard, Fuseli and the First Shakespeare Paintings outside Britain” (indsendes til publication i peer-reviewed tidsskrift).

Slutmålet for disse og andre undersøgelser er en engelsksproget monografi om Nicolai Abildgaard.

Seniorforsker, mag. art. Alena Marchwinski

AM vil i 2007- 08 være optaget af at forberede udgivelsen hos Museum Tusulanums Forlag af sin monografi *Mødet med den Anden som motiv i dansk malerkunst 1820-1870*.

Arbejdet vil involvere billedfremskaffelse, udarbejdelse af fondsansøgninger og deltagelse i bogens lay-out.

Afsluttede projekter:

Mødet med den Anden. Et motiv i dansk kunst fra Wilhelm Bendz til L.A. Schou. Under forudsætning af fondsstøtte udkommer bogen på Museum Tusulanums Forlag i 2008. Bogen er fagfælle bedømt.

Projekter under overvejelse:

1. Projektet *Mødet med den Anden* fortsætter som en undersøgelse af motivets forekomst i den efterfølgende periode med særligt henblik på L.A. Rings, Fritz Sybergs og Vilhelm Hammershøis malerier. Undersøgelsen vil forsøge at fremdrage sammenhængen mellem andetheden, døden og erotikken i lyset af symbolismens kunstneriske teorier og deres afsmitning på de konkrete værker. Andetheden som en tankefigur lader til at være en særdeles frugtbar måde at nærme sig den æstetiske diskurs omkring århundredskiftet og dens udtalte interesse for kvinden og døden som to forskellige modaliteter af det Andet.
2. *Døren som motiv i billedkunsten.* Det er døren i betydning af en passage mellem det nære og det fjerne, subjektet og omverdenen, passiviteten og handlingen, der vil danne kernen i projektet. Følgende problematikker vil blive inddraget i undersøgelsen: forbindelsen mellem døren, broen og vinduet som beslægtede, men ikke desto mindre meget forskellige måder at forholde sig til og orientere sig i verden på; døren og væggen som to eksistentielt set inkongruente erfaringskategorier; dørens udformning og samspil med andre elementer i kompositionen; døren som en grænse og dens overskridelse både spatialt, teologisk og æstetisk set (her tages udgangspunkt i ikonostasis og de tanker, der ligger bag dens udformning og funktion, føres videre til billedets egen ”mellemposition”).

Seniorforsker, mag. art. Claus M. Smidt (CMS)

2005

Forskning i danske arkitekters tegninger i det 20. århundrede, i samarbejde med arkitekt MAA Karl Johan Skovgaard Lassen, med henblik på bog
(publiceret marts 2006: *Tegning. Danske arkitekters tegninger fra det 20. århundrede*, Kbh. 2006 (medforfatter: Karl Johan Skovgaard Lassen))

Færdiggørelse af projekt vedr. modernismens huse, i samarbejde med lektor, arkitekt MAA, ph.d. Ola Wedebrunn
(publiceret september 2005: *Modernismens huse*. Bygningskulturens Dag 2005, Kulturarvsstyrelsen 2005. (medforfatter: Ola Wedebrunn))

2006

Færdiggørelse af projekt vedr. renæssancens bygninger
(publiceret september 2006: *Renæssancens Bygninger*. Bygningskulturens Dag 2006, Kulturarvsstyrelsen 2006)

Forskning i Håndværkerforeningens bygningshistorie.

2007

Færdiggørelse af projekt vedr. Håndværkerforeningens bygning i Dr. Tværgade.
(Publiceret april 2007: *Moltkes Palæ. Fra Gyldenløves lille Palæ til Haandværkerforeningen*. Haandværkerforeningen i Kjøbenhavn. Kbh. 2007 (medforfatter: Mette Winge))

Forskning i modernismens danske bygninger (med henblik på publikation, udgives af Nyt Nordisk Forlag Arnold Busck)

2008-2010

Fortsat forskning i modernismens danske bygninger (med henblik på publikation, udgives af Nyt Nordisk Forlag Arnold Busck)

Indsamling af stof, bearbejdning af samme og efterfølgende skrivefase vedr. forskningsprojektet *Dansk arkitektur i 1000 år*. Tobindsværk i samarbejde med forlagsredaktør Lars Erik Strandberg (tidligere Aschehous Forlag, nu Gyldendal), publiceres af sidstnævnte.

Ph.d.–stipendiat, cand. mag. Simon Ostenfeld Pedersen

(Ph.d. projekt i fællesskab med Aarhus Universitet)

Ph.d.-projekt med titlen: Åndens Katedraler

- Om det danske kunstmuseums betydning og metamorfose belyst gennem dets arkitekturhistorie

Projektet er organiseret og finansieret i samarbejde mellem Danmarks Kunstbibliotek, Aarhus Universitet og Kulturministeriet.

Projektets formål er at belyse det danske kunstmuseums historiske betydning gennem dets arkitekturhistoriske udvikling. For en udførlig projektbeskrivelse, se Forskningsrapport 2004-2005.

Projektets arbejdsfelt er den danske arkitekturhistories museumsbyggerier og projekter (ikke-realiserede projekter og konkurrenceforslag), men med udblik til kulturens øvrige huse. Periodemæssigt strækker projektet sig fra Danmarks første kunstmuseum Thorvaldsens Museum (1847) og frem til Ordrupgaards tilbygning (2005).

Hertil arbejder projektet med to indbyrdes forbundne niveauer:

1. Én arkitekturhistorisk, diakron undersøgelse af kunstmuseernes formsprog, stiludvikling, bygningshistorie. Dette niveau er i stort omfang baseret på forskning og rekognoscering i bl.a. Samlingen af Arkitekturtegninger ved Danmarks Kunstbibliotek.
2. Én analyserende, synkron undersøgelse, der på baggrund af det første niveau forfølger forskellige arkitektoniske temaers oprindelse og udvikling indenfor kunstmuseets arkitektur. På dette niveau arbejder projektet med at anskueliggøre og belyse de kulturelle, politiske og idéhistoriske strømninger og hensigter, der knytter sig til kunstmuseet som idé og institution.

Forskningsområder

1. Kunstmuseer og museumsarkitektur
2. Arkitekturhistorie og arkitekturteori
3. Digitale medier og ny teknologi i relation til arkitektur og design
4. Filosofisk æstetik og æstetisk teori

Publikationer 2006

1. "Museumsarkitektur" i *AGORA* nr. 3, Museum, Aschehoug & Co. Oslo, 2006.
2. "Zaha Hadid som (post)modernist. Udvidelsen af Ordrupgaard 2005 i Modernismens genkomst på postmoderne vilkår – historisk status for nyere dansk og norsk arkitektur og design", *Fondet for Dansk-Norsk samarbejde*, 2007.

Planlagte publikationer 2007

1. Temaudgivelse om museumsarkitektur i *Passepartout* nr. 28, Udkommer ultimo 2007.
2. "Offentlige institutioner - byens ansigt" i: *Sandbjerg XVII* 2007, Statens Byggeforskningsinstitut, 2007.

Ph.d–stipendiat, cand.scient. bibl. Mikkel Christoffersen

(Ph.d. projekt i fællesskab med Danmarks Biblioteksskole)

Ph.d.-projekt med titlen: ”Visual Resources in Cultural Heritage Institutions.”

Mit projekt omhandler kriterierne for beskrivelse og tilgængeliggørelse af visuelle ressourcer i kulturarvsinstitutioner og tager udgangspunkt i Danmarks Kunstbiblioteks Samlingen af Arkitekturtegninger. Analoge tegninger er unika og dækker et spektrum fra tekniske tegninger til ren kunst. Derfor udgør de et kompliceret materiale. Biblioteks- og informationsvidenskaben har enorm erfaring med bibliografisk beskrivelse af tekstuelle ressourcer, men billedmedier synes at være en kæp i hjulet på mange af dens konventionelle rationaler. Følgelig må det afklares, hvori kriterierne for materialets beskrivelse overhovedet består. Strategien er at undersøge tre af tegningernes kontekstuelle forhold; konteksten for deres skabelse, konteksten for deres indsamling og konteksten for deres brug.

2006-2007:

Aktiviteter:

Strategisk samarbejde med Center for Designforskning påbegyndt
Påbegyndt etableringen af skandinavisk/baltisk afdeling af ISKO (International Society for Knowledge Organisation)

Formidling:

Christoffersen M. Visuelle ressourcer i kulturarvsinstitutioner. In: Emerek L, Christensen B. Forskning i Biblioteker. København : Danmarks Biblioteksskole, 2007.

Christoffersen, Mikkel. The bibliographical description of digitalised objects. In: Memory in digits : communication of memories in archives, museums and libraries : the interaction of science, policy and practice; 2007 October 4th-5th 2007; Vilnius, Lithuania. Institute of Library and Information Science at the Vilnius University & the Ministry of Culture of the Republic of Lithuania; 2007.

V. GÆSTE-MEDARBEJDERES PROJEKTER (2005-2010)

Biblioteket har i de siden 2000 været vært for seks i hovedsagen eksternt finansierede forskningsprojekter. Et er afsluttet (jfr. Forskningsberetning 2004). Her en status for de fem resterende eksterne projekter:

- Projekt 1 og 3 afsluttes i 2008.
- Projekt 2 nærmer sig afslutning.
- Der arbejdes videre på projekt 4 og 5.

Om projekterne gælder samlet, at de har gennemgået og kastet nyt lys over vigtige dele af Bibliotekets og Kunstakademiets samlinger. Samlingen af Arkitekturtegningers nye studiefaciliteter, der har givet alle involverede mulighed for længerevarende fast arbejdsplads, har bidraget positivt til at skabe et frugtbart åbent arbejdsmiljø omkring opgaverne.

V.1 Tidligere forskningsbibliotekar og souschef, mag. art Emma Salling

Det danske kunstakademi 1754-1857. Akademiets historie belyst gennem dets kunstsamling. (Forskningsprojekt finansieret af Carlsbergfondet 1/2 2000-31/1 2001, jfr. Forskningsrapport 1999 og 2000. Projektet var delvis eller helt stillet i bero fra februar 2001 til og med 2004 på grund af ESs virksomhed som medredaktør og medforfatter ved trebindsværket *Kunstakademiet 1754-2004*, hvis sidste bind blev udgivet i november 2004).

I 2005 blev arbejdet med projektet genoptaget med supplerende forskning og udarbejdelse af manuskript, herunder et ræsonneret katalog, der omfatter værker i Akademiet, uddeponerede værker, værker afgivet til danske museer foruden forsvundne værker, der kun kendes af omtale eller afbildninger.

I forbindelse med en fornyet gennemgang af det ræsonnerede katalog er der blevet foretaget en revision og opdatering til brug for rettelser og ajourføring af Akademiets poster, der blev inddateret i Kunstindeks Danmark i begyndelsen af 1990'erne (maleri og skulptur). I 2006 blev oplysninger om tegninger, grafik, medaljer og aftryk af ædelstenskæringer i det ræsonnerede katalog bearbejdet som grundlag for en inddatering samme år (ved Cecil Bojsen Haarder) i Kulturarvsstyrelsens nye version af KID.

I 2007 har bl.a. Akademiets uddeponerede værker, specielt den omfattende H.E. Freund-samling i Ny Carlsberg Glyptotek, været genstand for nærmere undersøgelser.

Der fortsættes med udarbejdelse og revision af kapitler og ræsonneret katalog, foruden lister over litteratur og udstillinger. I denne forbindelse klargøres også behovet for illustrationer. Arbejdet udføres med henblik på at færdiggøre manuskriptet i løbet af 2008 som grundlag for ansøgninger om støtte til en publikation.

Publikationer eller færdige manuskripter

“Akademiets “Afgangs Beviis” tegnet af Constantin Hansen 1865”. I: *Skæve vinkler. Fetskrift til Kjeld de Fine Licht i anledning af 75 årsdagen*. Redigeret af Ulla Kjær, Marie-Louise Jørgensen, Jørgen Hegner Christiansen. Kbh. 2006, s. 187-195.

“Akademiets udstillinger på Charlottenborg 1755-1857”. I: *Charlottenborgs Forårsudstilling 150 år*. Kbh. 2007, s. 11-35. “Forårsudstillingens genius”. ibidem, s. 50-60.

“The Danish academy of painting, sculpture and architecture in relation to the S. Luca academy in Rome. 18th and early 19th century”. (Bearbejdelse af indlæg ved seminar i Det Danske Institut for Videnskab og Kunst i Rom). Planlagt til publikation i *Analecta Romana*, formodentligt i 2008.

Manuskript under forberedelse

“Akademiets billedhuggerprofessorer i Materialgården i 1800-tallet”. Bidrag til publikation om Akademiets billedhuggere og billedhuggerskoler i Materialgården fra Kunstakademiets stiftelse til nutiden. Udgives af Kunstakademiets Billedkunstskoler og Slots- og Ejendomsstyrelsen. Planlagt publikation sommer 2008.

Foredrag

The Danish Academy of Painting, Sculpture and Architecture in relation to l'Accademia di San Luca in Rome. 18th and early 19th century. (Internationalt seminar 11.-13. oktober 2006 ved Det Danske Institut for Videnskab og Kunst i Rom. *From the Roman Academy to the Danish Academy in Rome*).

Om forbindelsen mellem det danske og det romerske kunstakademi i det 18. og begyndelsen af det 19. århundrede. Forum for Renæssancestudier, København 21. september 2007.

V.2 Mag. art. Karin Kryger (KK)

(forskningsprojekt finansieret af Kulturministeriets Forskningsfond 1/9 1999-31/8 2000, jfr. Forskningsrapport DKB 2000)

KK har i det store og hele afsluttet manuskriptet til en monografi om H.B. Storcks arkitektur og restaureringer på ca. 700 sider. Der arbejdes videre både med færdigredigering, nødvendige opdateringer, illustrationer og finansiering af udgivelse.

KK har lagt en tidsplan for de sidste arbejder med manuskriptet og har netop til dette arbejde modtaget et arbejdslegat fra Margot og Thorvald Dreyers Fond, som antagelig vil række til et halvt år fra 1. maj 2007. KK fik tildelt et ophold af en måneds varighed på San Cataldo i 2006, hvor hun skaffede sig et overblik over manuskriptets mangler. Hun har for egen regning opholdt sig på San Cataldo i august 2007, hvor hun arbejdede på bogen.

Andre opgaver, som KK har følt sig forpligtet til at påtage sig, har forsinket projektet. Her i blandt er bogen Tranquebar - Kirkegårde og gravminder (Kbh. 2002; Engelsk udgave Kbh.2003), en udstilling, der byggede på bogen på Samlingen af Arkitekturtegninger dec. 2002-marts 2003, redigeringen af trebindsværket Danske Kongegrave samt bidrag til Kunstakademiet 1754-2004 og udstillingskataloget Spejlinger i gips (Kbh. 2004). KK har desuden i 2006 publiceret en artiklen "The Churches of Tranquebar in the Danish Period 1620-1845 i Halle and the Beginning of Protestant Christianity in India (ed. Andreas Gross, Y. Vincent Kumaradoss, Heike Libau), Halle 2006 en artikel der er omarbejdet til dansk og kommer i Architectura 29, 2007.

KK har, på grundlag af materiale indsamlet til Storck-projektet, skrevet en artikel: "Restaureringerne af S. Nicolai Kirke i Svendborg i 1800-tallet" til en bog om Skt. Nicolai Kirke i Svendborg, der udgives i anledning af Svendborgs 1000-årsjubileum som købstad 2003. Bogprojektet sker i samarbejde med forskere fra Syddansk Universitet og Nationalmuseet. Forventet udgivelse 2008.

V.3 Arkitekt MAA Gorm Harkær

(forskningsprojekt blev i 2000 støttet med løn i tre måneder af Bibliotekets egne midler):

En monografi med arbejdstitlen Kaare Klint er afsluttet og planlægges udgivet i 2008.
Kunstindustrimuseet har berammet en udstilling om Kaare Klint til 2008.

V.4 Fil. lic. Marjatta Nielsen (MN)

(forskningsprojekt finansieret af Kulturministeriets Forskningsfond 1/9 2000-31/8 2001, jfr. Forskningsberetning 2001-2002)

I Samlingen af Arkitekturtegninger ligger godt 500 tegninger af Johannes Wiedewelt fra hans ophold i Rom i 1754-58. På grund af kunstnerens kontakt med J.J. Winckelmann er samlingen af international interesse.

Med støtte fra Kulturministeriets Forskningsfond har mag.art. Marjatta Nielsen i 2000-2001 udarbejdet et ræsonneret katalog over disse tegninger med bestemmelse af deres motiv og undersøgelse af deres betydning for kunstnerens senere produktion.

Der forberedes en publicering af kataloget formidlet af Selskabet til Udgivelse af danske Mindesmærker.

MN har fortsat arbejdet med Johannes Wiedewelts (1731-1802) tegninger fra Rom i årene 1754-1758. Selve registreringen og affotograferingen blev afsluttet i 2001, mens arbejdet med monografien blev noget forsinket p.g.a. computerproblemer. I tidsrummet fra 2001 til 2004 fortsatte hun arbejdet i sin fritid ved siden af en heltidsansættelse, og derefter igen mere intensivt.

Et forskningsophold i Rom på et stipendium fra Dronning Ingrid's romerske Fond i 2004 og igen i december 2006 – januar 2007, og i Paris i marts 2006 på egen regning har betydet store fremskridt i arbejdet, som forventes at blive publiceringsklart i løbet af 2008.

Ud over foreløbige publikationer og arbejder under udgivelse, har MN holdt adskillige foredrag om Johannes Wiedewelt og hans romerske tegninger, der også tjener som forarbejder til monografien.

Publikationer 2007:

1. Redaktion af samleværket *Johannes Wiedewelt - A Danish artist in search of the past, for the future* (Acta Hyperborea 11), Museum Tusulanum Press, University of Copenhagen (ca. 300 s.). I værket indgår artikler, hvor Wiedewelts virke ses fra mange forskellige synsvinkler. MN's egne bidrag (nr. 3-5):
2. "In search of the past - shaping the future: an outline of Wiedewelt's life and work" (20 s., 15 fig.)
3. "For King and Country: Johannes Wiedewelt's Roman drawings in his artistic practice" (19 s., 16 fig.)
4. "Winckelmann's explorations in Roman antiquity collections. Review article on recent books of Winckelmann's first years in Rome", (6 s.). (Anmeldelse af Joselita Raspi Serras publikation af J.J. Winckelmanns manuskript fra 1756 med beskrivelser af romerske privatsamlinger, som han besøgte, ofte i selskab med Wiedewelt)
6. "I colori del marmo nell'opera di Johannes Wiedewelt: scelte estetiche e realtà economiche nella Danimarca del Settecento", i: P. Julien (ed.), *Couleurs d'éternité. Marbres et décors religieux XVIe-XVIIIe siècles* (Actes colloque Rome 2004), Mélanges de l'École Française de Rome (22 s., 12 fig.)

7. Studying Art in Rome in the 1750s: Johannes Wiedewelt, the First Danish Art student in Rome, i: from the Roman Academy to the Danish Academy in Rome (*Analecta Romana Instituti Danici*), under forberedelse.

8. Diana Efesia multimammia: the metamorphoses of a pagan goddess from the Renaissance to the age of Neoclassicism, i: *From Artemis to Diana*, red. T. Fischer-Hansen & Birte Poulsen (*Acta Hyperborea* 12), København (38 s., 28 fig.).

V.5 Universitetslektor mag. art. Hannemarie Ragn Jensen

(forskningsprojekt finansieret af Kbh. Universitet og Kulturministeriets forskningsfond 1/9 2002 til 31/8 2003, jfr. Forskningsberetning 2003)

I fortsættelse af det tidligere omtalte forskningsprojekt med henblik på registrering og præsentation af maleren J.L. Lunds c. 260 1:1 kalker efter senmiddelalderens og den tidlige renæssances italienske mestre uddybes med henblik på publikation og udstilling følgende punkter:

Grundlaget for J.L. Lunds ønske om at opbygge en studiesamling:

Da mange af værkerne af Lund anses for at være af andre mestre end kunsthistorien på nuværende tidspunkt skønner er korrekt, er det en forudsætning for forståelsen af samlingens karakter, at belyse hvilke kilder J.L. Lund havde til rådighed. Dette sker med udgangspunkt i J.L. Lunds rejsedagbøger og brevsamling.

Da kalkerne i hovedsagen består af omhyggeligt udvalgte fragmenter og detaljer af større helheder foretages en komparativ analyse mellem kalker og original med henblik på at belyse kalkernes a) værdi som undervisningsmateriale ved Kunstakademiet i København og b) som dokumentation for originalernes tilstand i 1804 og dermed kunsthistoriske betydning på daværende tidspunkt.

Da det er en kreds af intellektuelle kunstkere og kunstnere som interesserer sig for senmiddelalderens og den tidlige renæssances mestre i begyndelsen af det 19. årh. var en del af originalerne i forfald. Nogle er øjensynligt siden gået tabt, andre er blevet ført til bl.a Tyskland og England, hvor enkelte er gået tabt under 2. verdenskrig, mens andre indgår i museernes samlinger. Informationerne om originalernes proveniens er en væsentlig del af katalogiseringen og dokumentationen for samlingen betydning som et tidlige pædagogisk og kunsthistorisk tiltag, dertil føjes endvidere datidens forståelse for bevaringsværdi, mulig restaurering og udbredelse af kendskab til disse mestre.

Eksemplar på J.L. Lunds samling, indgik i en forelæsning i oktober 2006 i Kunstakademiets festsal. Dele af det færdige manus gennemskrives i 2. halvdel af 2007.

I fortsættelse af forskningsrapport 2006 kan jeg tilføje at en del af foråret 2007 er forløbet med at afslutte forskningsbidrag efter Renæssanceåret 2006 og at jeg nu efter at have taget min afsked fra Københavns Universitet kan koncentrere mig fuldt og helt om at færdiggøre mit forskningsprojekt om maleren, professor ved Kunstakademiet i København, J.L.Lunds konturtegninger (kalker) efter senmiddelalderens og den tidlige renæssances italienske mestre. Manus bygges op ud fra informationer fra Lunds breve og rejsedagbøger i Det kgl. Bibliotek og Rigsarkivet og ajour føres med forskningsresultater indenfor det 19. årh.s nyere og nyeste kunsthistorie med henblik på at placere J.L.Lunds samling både i Kunstakademiets historie og udvikling og i en kultursociologisk sammenhæng. Dette sidste for at påpege betydningen af J.L.Lunds virke på den danske kunstscene, som kollega til C.W.Eckersberg og hans tilknytning til internationale kunstnerkredse.

En rejse for at bese nogle af de værker Lund har kopieret i Italien er under planlægning.